



La Torre-ramona

Subirats

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Al nucli de Torre-ramona

Coordenades:

Latitud: 41.42135
Longitud: 1.81989
UTM Est (X): 401385
UTM Nord (Y): 4586205

Classificació

Número de fitxa 08273 - 97
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Gòtic Modern Renaixement
Segle XVI
Any 1517
Estat de conservació Bo
Protecció Legal
Tipus de protecció: BCIN
Europea – Atributs inspire: National Monument Record – Defensa
Observacions protecció: BCIN: R-I-51-5722 Declaració 8/11/1988
Data aprovació: dv., 22/04/1949 - 12:00
Número inventari Si, IPA
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: Ref. cad.: 57509DF0816S
Autoria de la fitxa Oriol Vilanova

Descripció

Casal senyorial de planta quadrangular amb pati central, compost de planta baixa, pis i golfes, amb teulada a quatre vessants. La façana principal és orientada a llevant, de composició sòbria però elegant, on destaca al mig un gran portal d'arc de mig punt adovellat. A banda i banda hi han dues petites espielleres i dues petites finestres. Damunt seu, al nivell del primer pis, hi ha tres finestres renaixentistes, amb els ampits, llindes, brancals i trencaigües de pedra motllurada amb mènsules decoratives. Sobre la finestra central hi ha un matacà de pedra polida, i una petita finestra a cada banda d'aquest. En aquesta façana s'observen restes d'un antic rellotge de Sol. Un ràfec envolta tota la teulada. A ponent es troba la façana de caire més monumental, amb set finestres profusament treballades, repartides entre els tres pisos. A la façana de llevant hi ha una torre adossada a la mateixa alçada que l'edifici, de forma rectangular, sense elements ornamentals destacables. Al primer pis de la paret nord hi ha un terrat amb balustrada amb tres finestres com les de la banda sud. Al pati interior trobem un arc escarser de grans dimensions, de pedra polida, així com dues premses verticals de vi. El portal que comunica amb el celler, a la banda esquerra, està feta amb carreus. Del celler en surt una mina o passadís subterrani, d'uns 90 m de longitud, molt ben conservat, que queda tallat, aproximadament als voltants de l'església de Sant Joan Sesrovires. Es tracta d'un túnel fet durant la construcció de l'edifici, el qual aprofitava la terra que s'extreia per construir part dels murs del palau i les obres que hi afronten. Més endavant s'hi van fer nínxols, utilitzats per guardar els productes que calia mantenir frescos, especialment durant els mesos de calor. La profunditat màxima d'aquest túnel és d'uns 4,5 m respecte el nivell del sòl. A la mateixa banda del celler hi ha una petita escala de pedra que comunica amb un portal motllurat. Al costat hi ha una finestra renaixentista amb mènsules decorades amb caps d'àngels alats, corresponent a la que fou la dependència del cos de guàrdia i servents del palau. A la dreta del pati trobem l'entrada principal, amb arc escarser, així com l'escala principal, amb llambordes, que porta a la planta noble. Al primer pis hi ha dos finestral d'època, al de ponent, les mènsules decorades amb bèsties fantàstiques, i al de la banda sud amb àngels alats. Al primer pis hi ha un passadís, amb quatre arcades ogivals amb fines columnetes, dotades de base i capitell, que formen un conjunt que despren gran esbeltesa arquitectònica. El sostre, restaurat, té l'enteixinat de fusta. A la dreta hi ha el portal d'entrada a la planta noble, d'estic gòtic flamíger, coronat per una gralla, i just a sota, un escut heràldic ovalat de quatre partions, sostingut per dos grius, amb restes de policromia. Les impostes estan també decorades amb animals fabulosos. A l'esquerra d'aquest portal n'hi ha un altre, també molt treballat i igual que l'anterior, però amb l'escut heràldic no timbrat i sense la gralla: és una obra posterior a la construcció del casal, i els escuts pertanyen a la família Ramon. Les finestres d'aquest pis nobles tenen dos festejadors cada una, i les del segon pis, un festejador cada una. El baluard del casal conforma una plaça, limitada per cases entre mitgeres a banda i banda, i conserva un mur amb merlets i portal d'entrada adovellat, que ara resta amagat entre les parets de les cases i magatzems.

Observacions:

Aquest edifici també és conegut amb el nom de casa Palau dels Gralla.

Història

El 10 de desembre de 1493, el rei Ferran el Catòlic declarà incorporat a la Corona el terme de Subirats. L'any 1498, el notari de Vilafranca, Blasi Ferran, prevere, reconeix a Miquel Joan Gralla com a Senyor del Castell i terme de Subirats. En el llibre de viatges de Ferran el Catòlic, hi llegim que trobant-se el rei a

Valladolid, el dia 4 del mes de febrer de l'any 1513 i en presència del seu notari Miquel Velázquez Climent, vengué els delmes i més drets que tenia a Subirats a Miquel Joan Gralla pel preu de 30.000 sous. Els Gralla, família molt rica, originària de Lleida, consten com prestigiosos mercaders exportadors de draps, en el segle XIII. El rei Ferran el Catòlic tenia gran estima per Miquel Joan Gralla, el qual fou Mestre Racional de Catalunya, militar i ambaixador, en els anys 1503 i 1504, i fins i tot testimoni del testament del Ferran el Catòlic. Miquel Joan Gralla es casà amb Anna Desplà, senyora d'Esponella i Desgüell; del seu matrimoni nasqué Francesc Joan Gralla Desplà, a favor del qui el seu pare testà l'any 1531, heretant totes les pertinences de Subirats, fou castlà i com el seu pare, Mestre Racional de Catalunya. L'any 1527 es casaria amb Guialmar d'Hostalric-Sebastida. Comprà a Galceran de Barberà, en l'any 1513, el delme anomenat de Sant Just de Peralba, i l'any 1536, comprà a Joan Miquel de Montbuy, el delme de Vilarnau. Finalment comprà a Dionísia Joana i Dionís Joan de Subirats i Barberà en l'any 1542 el terç d'un delme d'Ordal (algunes peces de terra eren de les Parròquies de Sant Sadurn i Lavern). Francesc Joan Gralla i Desplà construï la casa - palau avui dia coneguda per Torre-Ramona durant el segle XVI; la seva construcció obeeix a la clàssica de transformació dels castells en palaus, per tenir més comoditats i estar situats en llocs més avinents, però amb certa fortificació. Del matrimoni de Francesc Joan Gralla i Guialmar d'Hostalric-Sabastida nasqueren dues noies, Jerònima, la gran, es casà amb Lluís de Requesens, lloctinent de Joan d'Àustria (germà bastard de Felip II) en la batalla de Lepanto (7/10/1571). La segona filla, anomenada Lucrècia es casà amb Francesc de Montcada, marquès d'Altona; heretaren del seu pare el patrimoni de Subirats. La Universitat de Subirats, no satisfeta amb el tracte que rebia dels Gralla, mitjançant un plet sol·licitaren la incorporació a la Corona, del Castell i terme de Subirats. Per Reial Sentència de l'Audiència el dia 30 d'octubre de 1568, es condemnà a Lucrècia Gralla, a atorgar retrovenda del Castell de Subirats juntament amb el seu terme i jurisdicció, reservant-se la casa-palau que havia construït el seu pare. Dos nois foren el fruit del matrimoni Montcada-Gralla, el primogènit Gastó de Montcada i Gralla, segon Marquès d'Aitona, i el fadrister Joan que fou Arquebisbe de Tarragona. L'any 1607, a Gastó de Montcada i Gralla, solament se li reconegueren sis declaracions de delmes i en cap no se'l reconeixia com a Senyor del Castell i la Baronia de Subirats. El dia 27 de gener de 1611, Gastó de Montcada i Gralla, vengué a Josep de Millsocós per 37600 lliures, els delmes particulars que encara posseïa a Subirats, però no el Castell de Subirats i el seu terme, ja que havia estat incorporat a la Corona després de la retrovenda efectuada per la seva mare Lucrècia Gralla, però si la nova casa-palau, ja que havia estat construïda pel seu avi Francesc Gralla i Desplà. Josep de Millsocós el donà després a la seva filla, Agnès de Millsocós. Agnès es va casar l'any 1619 amb Josep de Ramon, castlà de Sedó de Torrefeta (La Segarra). Aleshores el palau va prendre el nom de torre d'en Ramon, però quan al segle XIX passà a ser propietat de Paula de Ramon, esposa d'Àlvar de Fortuny, se'l va anomenar Torre-ramona, nom que perviu actualment. Membre destacat d'aquesta família va ser Miquel Ramon i Tord, general partidari de l'Arxiduc Carles d'Àustria durant la Guerra de Successió, qui fou ferit el 1714, li foren confiscats els béns i sofrí presó durant 11 anys.

Bibliografia

A.A.V.V. (1981): "Pla General d'Ordenació Urbanística de Subirats". Annex I. Ajuntament de Subirats.
BOSCH DE NOIA I CASANOVAS, Ramon (1975): "Castell de Subirats. Apunts per a la seva història: La casa-palau dels Gralla". Aplecs de la Font Santa al castell de Subirats. 6 d'abril i 1 de maig de 1975
LLORAC I SANTÍ, Salvador (1988): "Subirats. Visió general d'un municipi de l'Alt Penedès". Ed. Ajuntament de Subirats, p. 228-230.
ROSSELLÓ RAVENTÓS, Joan (1986): "Inventari del patrimoni arquitectònic de Catalunya. Vol 2, Alt Penedès." Barcelona, p. 183-184.

